

Opsamling fra konferencen Vandet kommer - Erfaringer fra Holland med klimatilpasning og deres anvendelse i Danmark - torsdag 11. februar 2021

Ved konferencen fremlagde de hollandske vandmyndigheder deres erfaringer på spørgsmål om organisering, finansiering og samarbejde i klimatilpasningsindsatsen. Sammen med indledende oplæg fra bl.a. Miljøminister Lea Wermelin og formand for Danske Regioner, Stephanie Lose, havde en række af Folketingets ordførere, samt formand Jesper Arkil, Dansk Infrastruktur, samt øvrige nøgleaktører lejlighed til kort, at drøfte de hollandske erfaringers relevans for Danmark, jf vedhæftede program.

Konferencen havde mere end 300 tilhørere fra en kombination af kommuner, regioner, forsyningsselskaber, vidensinstitutioner og brancheorganisationer.

Robust planlægning

Den nationale Delta Fund i Holland planlægger for en 12-årig periode, og den reviderer sin plan hvert 6. år. I Danmark har vi behov for en langsigtet stabil planlægning byggende på vidensbaserede scenarier med rod i en grundig afdækning af de klimarelaterede risici knyttet til især de forskellige typer af vand (regnvand, grundvand, vandløb, havvand). Der er behov for at synliggøre konsekvensen af klimaforandringer, som ramme for den fysiske planlægning. Både fysisk planlægning og klimatilpasning kræver en politisk prioritering, der skal træffes på et transparent og oplyst grundlag. Samtidigt er det vigtigt med fleksibilitet, så klimatilpasningsplaner kan tilpasses de behov, der opstår, og som kan ændre sig over tid.

Helhedsplaner

Klimatilpasning er forankret på alle myndighedsniveauer i Holland - stat, provinser, regionale vandråd og kommuner. De 21 regionale vandråd er en central aktør som regionale vandmyndigheder, og de har demokratisk valgte bestyrelser. Her sidder der også repræsentanter fra landbruget, industri og naturorganisationer. De regionale vandråd er geografisk defineret ved vandoplandene – og for de drænede områder vedkommende deres hydrologi. De har ansvaret for planlægning og sammentænkning af alle typer af vand: grundvand, spildevand, vandløb, opmagasinering af vand samt håndtering af oversvømmelsesrisiko. Ligesom i Danmark følger de hollandske kommunegrænser ikke vandsystemerne.

Brug den eksisterende struktur

Meldingen fra hollænderne var, at vi i Danmark bør tage udgangspunkt i samarbejde mellem eksisterende myndigheder: Kommuner, regioner og stat, samt i forsyningsselskaberne og gerne med udgangspunkt at forvalte samlede vandoplande og kyststrækninger.

Partnerskaber

Alle administrative niveauer i Holland bidrager til klimatilpasning. Partnerskaber med samfinansierede løsninger sikrer et bredere ejerskab og åbner også flere muligheder for merværdi, fordi der bliver tænkt flere dimensioner sammen. Der blev henvist til synergier mellem klimatilpasning, reduktion i udledning af drivhusgas, biodiversitet, rekreativ værdi og turisme. I det omfang man tænker andre gevinster ind, giver det også en mulighed for at udvide paletten af finansieringsmuligheder. Nybyggeri skal være klimatilpasset, og der skal stilles krav om vandhåndtering på lokalt niveau ved byudvikling. Dette spiller ind i og bidrager til helhedsplanlægningen for de større sammenhængende vandområder. Vi skal tænke de små lokale løsninger ind i store sammenhængende løsninger.

Finansiering

Holland bruger 50 mia. kr. årligt på klimatilpasning – herunder på at vedligeholde deres diger. Halvdelen af finansiering sker fra centralregeringen og placeres i national fond, *Delta Fonden*. Yderligere 40 % rejses via skatter, der udskrives fra de regionale vandråd, baseret på spildevand og vandudledning, men alle offentlige aktører i Holland er med til at betale for klimatilpasning. Hollænderne lagde vægt på behovet for stabile budgetter, fordi de investeringer som klimatilpasning skal beskytte, er meget langsigtede. Derfor er det også vigtigt, at midlerne til klimatilpasning ikke er i konkurrence med andre prioriteter.

Oversat til danske forhold kunne en tilsvarende national klimatilpasningsfond (i samspil med en dedikeret *vandbank*, som det er tilfældet i Holland), udgøre ramme for en øget statslig medfinansiering, hvor også en forebyggende rolle kunne indarbejdes. Men i øvrigt må finansieringen af konkrete projekter suppleres af de øvrige myndigheder, forsyningsselskaber og andre aktører, herunder private lodsejere. I dag er kommunen og lodsejeren ladet alene med klimatilpasning, og der er behov for finansierings- og samarbejds mekanismer særligt for tværkommunale projekter.

Samskabelse

Samskabelse er vigtig både mellem offentlige aktører, interessegrupper og borgere, men det er også vigtigt at involvere den private sektor, der skal gennemfører projekterne. Der er ofte tale om komplekse projekter, som kræver højt specialiseret viden. Samskabelse kan sikre billigere, bedre

og mere innovative løsninger. Innovative udbudsformer og risikodeling eks. i offentlige private partnerskaber kan nedbringe anlægsomkostninger og mindske andelen af projekter der bliver dyrere end planlagt. Fremfor alt giver samskabelse langt mere innovative løsninger. Det er den hollandske erfaring, at de resulterende løsninger er en god eksportvare.

Lovgivning

I Danmark har vi en fragmenteret lovgivning, og klimatilpasning er ikke et gennemgående hensyn. Initiativet til revisionen af det samlede lovgivningskompleks på miljøområdet, *lovkompasset*, bør fortsætte.